

A nemzet mint közös akarat

Mottó:

„Krisztusnak és Pilátusnak,
farizeusoknak és vámosoknak,
zsidóknak és rómaiaknak
egyformán szolgálni
nem lehet.”

(Dzsida Jenő)

Az elmúlt években a délvidéki magyar permanens politikai harcok miatt a magyar választók körében egyre inkább megerősödött a belgrádi szerb pártokra való szavazás gyakorlata. A pár évvel ezelőtt még csak marginálisnak tekintett jelenség a 2008-as választáson már olyannyira általánossá vált, hogy a magyar szavazók által leadott voksok majdnem felének címzettje már szerb párt volt.

Jelen írásomban nem kívánok e jelenség okaival foglalkozni, hanem sokkal inkább a következményeivel. Az elmúlt hetekben különösen egy mondat ütötte meg a fülemet, amely így szólt: „Magyar érdekeket szerb pártokban is lehet képviselni”. E mondat kapcsán ragadtam most tollat.

A nemzet fogalma

Az azonos fajtájú emberek között, a középkori rendi gondolat ellenére, már a francia forradalom előtt is volt valamiféle együvé tartozás érzése. Hiszen adott esetben összekötötte őket a nyelv, a kultúra, a közös származás tudata, vagy pedig az általuk megélt történelem. Ennek ellenére a 18. század előtti időszakban még csak népekről (etnikumokról) beszélhetünk, nem pedig nemzetéről.

A modern nemzet ugyanis, bár a fenti kategóriák is fontos összetevői, több ennél. Jelképszerű már a megszületése is. A francia forradalom idején a hármas jelszóban (szabadság, testvériség, egyenlőség) égő forradalmárok készek voltak a francia nemzetet a külső támadásoktól is megvédeni, s akár az életüket is áldozni érte. Ezzel megszületett a francia nemzet, s a nemzeti gondolat, amely ragályosabbnak bizonyult, mint bármely korábbi eszme, s futótűzként terjedt át nemcsak Európa, hanem a világ más népeire is.

Több évtizede próbálják a tudósok meghatározni a nemzet fogalmát. Kezdetben objektív kategóriákban gondolkodtak, külső jegyekkel próbálták leírni. Általában a fent említett közös nyelv, kultúra, származás, történelem fogalmakkal kívánták megfogni, de ezek a próbálkozások nem tudtak megválaszolni nagyon sok kérdést (pl. mitől erősebb egy nemzet, mint a másik).

A legújabb elméletek már egyre inkább a szubjektív megközelítések felé tartanak. A fenti objektív kategóriák mellett fontosnak vélik ugyanis az adott személy tudatát, azt, hogy mit gondol ő a saját nemzetéről, s mit is tesz érte. Ezen elméletek szerint a nemzet csak egy kollektív tudati fogalom, attól és addig létezik, amíg meghatározott emberek csoportja hisz benne s aktívan tevékenykedik az érdekében. Ernest Renan ezt a következőképpen fejezi ki: „Nemzetnek nevezzük azt, hogy egészséges szellemű emberek hatalmas csoportja megalkotott egy erkölcsi tudatot.” Benedict Anderson pedig már kimondottan „elképzelt politikai közösség”-ként írja le.

Eszerint azok a nemzetek erősek, amelyek esetében minél több ember gondolja fontosnak saját nemzetének a boldogulását, minél többen hisznek benne, s minél többet hajlandóak is érdekében cselekedni. Ha ez minimális számra és aktivitásra csökken, akkor bár a külső jegyek alapján lehet, hogy még létezik egy nép, de rövid időszakon belül el fog tűnni a többi még erős nemzet sodrában.

A délvidéki magyarság nemzetudata

Ha a fenti, napjainkban uralkodó nemzetfogalmat a délvidéki magyarság kapcsán használjuk, akkor látható, hogy bár jelenleg kb. 293 000 magát magyarnak valló személy él Szerbiában (a 2002-es népszámlálások szerint), az még nem jelenti azt, hogy mindnyájan a magyar nemzet tagjainak tekinthetők.

A fenti mondatból következik, hogy a magyar nemzethez való tartozáshoz nem elegendő a magyar nemzetiség felvállalása. Nem elég csak magyar újságot olvasni, magyar táncokat járni (bár ezek is természetesen fontos dolgok), hanem emellett a magyar

nemzet javát kell kívánni, s kizárólag a magyar nemzet érdekében kell tevékenykedni.

Ha valaki egy belgrádi szerb pártba lép be, akkor ezzel automatikusan lemond a magyar nemzethez való tartozásról. Hiszen jelenleg Szerbiában szinte kizárólag nemzeti előjelű pártokkal találkozunk, amelyek legfontosabb célja a szerb nemzet erősítése, érdekeinek a képviselete. Nem lehet egyszerre két nemzet „szekerét tolni” (hiszen a két külön nemzeti elv egymást kizáró fogalom), s így a szerb nemzeti pártba belépő magyar személyek is egyedül szerb nemzeti érdekeket tudnak képviselni (hiszen a modern politikai pártok erőteljesen centralista szervezetek).

Lehet, hogy egy szerb nemzeti párt – a magyar tagjai által - taktikai okokból, ideiglenesen magyar szempontból fontos tevékenységet is felvállal, de ennek sohasem az a célja, hogy a magyar nemzetet erősítse, hanem az, hogy minél gyorsabban bekebelezze a magyar választói rétegeket. Miután ez megtörténik, s már a teljes magyar intézményhálózat a kezében van, akkor álarcát levetve, nyíltan a szerb nemzeti célok megvalósítását fogja könnyörtelenül végrehajtani.

Ezért különösen veszélyes az (s ennek a demokratikussága is megkérdőjelezhető), amikor szerb nemzeti párt, civil szervezeti jelmezbe öltözve, ringbe száll a magyar nemzeti tanácsi választáson. S te-

szi ezt számos olyan magyar személlyel, akinek gyermeke szerb iskolába jár, akivel odahaza is már szerb nyelven beszélnek, s önmaga is lassan elfeleddi az anyanyelvét.

Konklúzió

Bármennyire is vérünkben van nekünk, magyaroknak a széthúzás, ennek ellenére ha a magyar nemzeti gondolat jelenlétét meg akarjuk őrizni a Délvidéken, nincs más választási lehetőségünk, mint az összefogás. S nem valakinek a zászlaja, a neve alatt, hanem egymás iránti bizalommal megtalálni a közös kapcsolódási pontokat, s minél több dologban, ügyben közösen kiállni a magyar nemzet nevében.

Persze, vannak olyanok, akik sohasem lesznek (vagy nem akarnak) erre a lépésre készek lenni. De bízom benne, hogy aki igazán a magyar nemzet érdekét tartja szem előtt, rájön, hogy a nemzeti gondolat nem egy partikuláris, mindenki által a saját kis érdekei szerint értelmezhető fogalom, hanem egy általános, több millió embert összetartó érzés.

Hiszek abban, hogy ezt egyre többen gondolják így, és a magyar nemzet nem fog elbukni a Délvidéken, s múltjához hasonlóan még évszázadokig fenn fog maradni e tájon.